ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН
АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хэрлэн сумын Ерөнхий боловсролын 11 дүгээр сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ДОА-2023/118/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Чойбалсан хот 2023 он	Дорнод аймаг дахьТөрийн аудитын газрын дарга, Тэргүүлэх аудитор: Б.Болортуул Утас: 7058-4203, Цахим хаяг: bolortuulb@audit.gov.mn Аудитын менежер: И.Сэмжидмаа Утас: 7058-4207, Цахим хаяг: semjidmaai@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Д.Нармандах Утас: 7058-4207, Цахим хаяг: narmandakhd@audit.gov.mn Аудитыг гэрээгээр гүйцэтгэсэн: “Ари файнэнс аудит” ХХК Утас: 99088151 Цахим хаяг: arifin.audit@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна

ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

7 дугаар баг, Хэрлэн сум, Дорнод аймаг, 21000
ЗДТГ-ын II байр, Утас/Факс: 7058-4203

2023.02.24 № 219

танай ____________-ны № ______________-т

ХЭРЛЭН СУМЫН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН 11 ДҮГЭЭР СУРГУУЛИЙН ЗАХИРАЛ В.АЛТАНСУВД ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хэрлэн сумын ерөнхий боловсролын 11 дүгээр сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хэрлэн сумын ерөнхий боловсролын 11 дүгээр сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, заавруудын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Боловсрол шинжлэх ухааны яам 2022 оноос эхлэн төсвийн шинэчлэлийн хүрээнд төрийн үйлчилгээний чанар , хүртээмжийг сайжруулах, төсвийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх зорилгоор чанар, үр дүнд суурилсан санхүүжилтийн тогтолцоонд шилжсэнээр Улсын төсвийн хуваарь болон санхүүжилт БШУЯ, БЕГ-аас шууд хуваарилагдан хянагдаж ирдэг болсон байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь аудиторын мэргэжлийн шийдлээр тайлант хугацааны санхүүгийн тайлангийн аудитад чухал нөлөө үзүүлсэн асуудлуудыг авч үзэх бөгөөд 2022 онд боловсролын байгууллагыг үйл ажиллагааны үр дүн, чанар, гүйцэтгэл, сургалтын хөтөлбөрийн бодит өртөгт суурилсан хувьсах зардлаар санхүүжүүлэх, суралцагчийн сурлагын чанарыг хараат бусаар үнэлэх, багшийн ажлын үр дүнг суралцагчийн сурлагын чанартай уялдуулж үнэлэх, үр дүн, бүтээмжид суурилсан цалин хөлсний бодлого хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн холбогдох эрх зүйн актуудыг шинэчлэн баталж, мөрдүүлсэн асуудлыг аудитын гол асуудал гэж үзлээ.

Бусад асуудлын хэсэг

Мэдээллийн технологийн бодлогын хэрэгжилтийг хангах, мэдээллийн сан бүрдүүлэх, статистик мэдээ гаргах, хэрэглэгчдийг мэдээллээр хангах зорилгоор энэ хичээлийн жилээс Боловсролын нэгдсэн мэдээллийн систем /esis/-ийн бүх үйл ажиллагаа

011020210

тухайлбал: багш ажилтан, ажилчдын өөрчлөгдсөн цалин, бусад нэмэгдлүүд, холбоо барих мэдээлэл, байршил, үндэсний болон орон нутгийн сургалтад хамрагдсан байдал, сурагчдын үнэлгээ, харьяалал, байршил, асран хамгаалагчийн мэдээлэл, багш нарын цахим журналын шинэчлэл, санхүү, хөрөнгийн мэдээлэл, статистик мэдээлэл зэрэг үйлдлүүд шинэчлэгдэн өөрчлөгдсөнтэй холбогдуулан зохих журам тушаал, шийдвэрийн дагуу цаг хугацаанд нь мэдээллийг оруулснаар мэдээллийн сан бүрдүүлэн ажиллаж байна. Энэ нь БШУЯ болон бусад яамдуудын мэдээллийн эх үүсвэр болон ашиглагдаж байгаагаараа онцлог байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Б.БОЛОРТУУЛ

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болгосон */төгрөгөөр/*

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**132,644,833.12**	**147,074,088.52**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	**-**	**10,769,087.20**
312	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	**-**	**10,769,087.20**
3121	**Төгрөг**	**-**	**10,769,087.20**
31211	Төрийн сангийн харилцах	-	10,769,087.20
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**132,644,833.12**	**136,305,001.32**
351	**Түүхий эд материал**	**274,440.00**	**1,255,840.00**
35130	Эм боох материал	274,440.00	1,255,840.00
354	**Хангамжийн материал**	**132,370,393.12**	**135,049,161.32**
35410	Бичиг хэргийн материал	411,240.00	178,380.00
35420	Аж ахуйн материал	8,779,191.00	7,108,291.00
35450	Барилгын засварын материал	488,800.00	236,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	122,691,162.12	127,526,490.32
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,508,483,967.20**	**1,528,905,862.95**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**1,508,483,967.20**	**1,528,905,862.95**
392	**Биет хөрөнгө**	**983,318,967.20**	**1,003,685,862.95**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,000,149,208.00	1,000,149,208.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(64,181,655.72)	(84,233,546.76)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	92,443,633.40	92,101,693.40
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(75,881,866.33)	(45,027,981.76)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	43,920,242.26	58,489,533.46
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(19,130,594.57)	(24,147,227.63)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	10,000,000.00	10,000,000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(3,999,999.84)	(5,999,999.76)
39217	Ном	-	2,354,184.00
393	**Биет бус хөрөнгө**	**525,165,000.00**	**525,220,000.00**
39301	Програм хангамж	995,500.00	1,215,500.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(830,500.00)	(995,500.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	525,000,000.00	525,000,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**1,641,128,800.32**	**1,675,979,951.47**
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**1,641,128,800.32**	**1,675,979,951.47**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**1,641,128,800.32**	**1,675,979,951.47**
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,264,090,040.84	1,264,090,040.84
51101	Өмч: - төрийн	1,264,090,040.84	1,264,090,040.84
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	(378,658,807.49)	(343,807,656.34)
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(378,658,807.49)	(2,019,787,607.81)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	1,675,979,951.47
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	755,697,566.97	755,697,566.97
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**1,641,128,800.32**	**1,675,979,951.47**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болгосон */төгрөгөөр/*

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**799,597,549.91**	**2,740,474,649.32**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**48,363,129.91**	**1,681,749,047.32**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**22,433,113.91**	**1,681,749,047.32**
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**22,433,113.91**	**8,498,400.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	2,081,200.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	6,417,200.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	22,433,113.91	
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Үндсэн хөрөнгө	-	1,529,738,163.20
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Бараа материал	-	143,512,484.12
121	Хөрөнгийн орлого	25,930,016.00	
121001	Төрийн болон орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй хөрөнгө борлуулсны орлого	25,930,016.00	
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**36,387,620.00**	**1,058,725,602.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**-**	**991,741,200.00**
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	-	991,741,200.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	714,846,800.00	
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**17,328,820.00**	**5,104,302.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	17,328,820.00	5,104,302.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**19,058,800.00**	**61,880,100.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	19,058,800.00	61,880,100.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**826,987,374.97**	**1,064,494,697.85**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**826,987,374.97**	**1,064,494,697.85**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**773,988,574.40**	**984,165,232.32**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**583,897,283.00**	**770,023,347.80**
210101	Үндсэн цалин	432,090,746.00	531,816,025.80
210102	Нэмэгдэл	102,161,104.00	193,775,984.00
210104	Урамшуулал	49,645,433.00	44,431,338.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**77,486,314.43**	**96,252,770.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	54,125,349.43	65,451,963.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,840,341.00	7,700,202.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,671,833.00	6,160,242.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,168,109.00	1,539,960.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,680,682.00	15,400,403.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**17,056,645.91**	**27,242,551.47**
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,686,109.00	5,585,299.47
210302	Түлш, халаалт	10,311,636.91	12,802,592.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,058,900.00	8,854,660.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**5,656,546.00**	**15,750,892.80**
210401	Бичиг хэрэг	537,831.00	972,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	100,000.00	
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	565,100.00	
210404	Ном, хэвлэл	-	2,354,184.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	913,900.00	
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,539,715.00	955,270.00

210408	Бараа материал акталсны зардал	-	11,469,038.80
2105	Нормативт зардал	7,022,219.00	
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	5,908,019.00	
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,114,200.00	
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**1,692,200.00**	**1,447,400.00**
210604	Урсгал засвар	1,692,200.00	1,447,400.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**4,204,300.00**	**8,885,200.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	4,204,300.00	2,081,200.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	6,804,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**76,973,066.06**	**64,563,070.25**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	500,000.00	30,511,370.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	46,151,293.27	1,176,400.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	30,321,772.79	32,875,300.25
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**52,998,800.57**	**80,329,465.53**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**30,607,772.00**	**73,909,251.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	16,153,002.00	54,424,050.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	12,454,770.00	
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	-	5,104,302.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,000,000.00	14,380,899.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	22,391,028.57	
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	22,391,028.57	
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**2,154.09**	**6,420,214.53**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,154..09	6,420,214.53
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**(27,391,979.15)**	**1,675,979,951.47**
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**(27,391,979.15)**	**1,675,979,951.47**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болгосон /төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**751,234,420.00**	**1,067,224,002.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**-**	**8,498,400.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	-	8,498,400.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	-	8,498,400.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	2,081,200.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	6,417,200.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**751,234,420.00**	**1,058,725,602.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	-	**991,741,200.00**
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	-	991,741,200.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	714,846,800.00	
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**17,328,820.00**	**5,104,302.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	17,328,820.00	5,104,302.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**19,058,800.00**	**61,880,100.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	19,058,800.00	61,880,100.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**751,234,420.00**	**1,024,411,914.80**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**751,234,420.00**	**1,024,411,914.80**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**698,233,465.34**	**944,082,449.27**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**584,029,055.00**	**770,023,347.80**
210101	Үндсэн цалин	432,222,518.00	531,816,025.80
210102	Нэмэгдэл	102,161,104.00	193,775,984.00
210104	Урамшуулал	49,645,433.00	44,431,338.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**77,486,314.43**	**96,252,770.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	54,125,349.43	65,451,963.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,840,341.00	7,700,202.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,671,833.00	6,160,242.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,168,109.00	1,539,960.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,680,682.00	15,400,403.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**17,056,645.91**	**27,242,551.47**
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,686,109.00	5,585,299.47
210302	Түлш, халаалт	10,311,636.91	12,802,592.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,058,900.00	8,854,660.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	6,449,531.00	
210401	Бичиг хэрэг	717,731.00	
210402	Тээвэр, шатахуун	100,000.00	
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	565,100.00	
210404	Ном, хэвлэл	132,400.00	
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	914,800.00	
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,019,500.00	
2105	**Нормативт зардал**	1,273,919.00	
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	1,063,919.00	
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	210,000.00	
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**2,000,000.00**	**1,194,600.00**
210604	Урсгал засвар	2,000,000.00	1,194,600.00

2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**4,369,300.00**	**8,885,200.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	4,369,300.00	2,081,200.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	6,804,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**5,568,700.00**	**40,483,980.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	500,000.00	29,422,060.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,068,700.00	11,061,920.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**53,000,954.66**	**80,329,465.53**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**30,607,772.00**	**73,909,251.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	16,153,002.00	54,424,050.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	12,454,770.00	
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	-	5,104,302.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,000,000.00	14,380,899.00
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	22,391,028.57	
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	22,391,028.57	
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**2,154.09**	**6,420,214.53**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,154.09	6,420,214.53
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**-**	**42,812,087.20**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**-**	**32,043,000.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**-**	**32,043,000.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	-	**32,043,000.00**
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	-	32,043,000.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**-**	**(32,043,000.00)**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	-	**10,769,087.20**
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	10,769,087.20

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болгосон /төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
20122 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл				
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	1,264,090,040.84	755,697,566.97	(2,019,787,607.81)	
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	**1,264,090,040.84**	**755,697,566.97**	**(2,019,787,607.81)**	-
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	1,675,979,951.47	**1,675,979,951.47**
2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**1,264,090,040.84**	**755,697,566.97**	**(343,807,656.34)**	**1,675,979,951.47**

2.5 Аудит хийсэн нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан **/төгрөгөөр/**

ДАНС	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	ГҮЙЦЭТГЭЛ
2	**I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**1,063,986,900.00**	**1,044,930,398.27**
21	**УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**1,063,986,900.00**	**1,044,930,398.27**
210	**Бараа, үйлчилгээний зардал**	**990,824,700.00**	**976,125,449.27**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**771,830,700.00**	**770,023,347.80**
210101	Үндсэн цалин	583,252,100.00	531,816,025.80
210102	Нэмэгдэл	165,513,800.00	193,775,984.00
210104	Урамшуулал	23,064,800.00	44,431,338.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**99,478,800.00**	**96,252,770.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	67,645,600.00	65,451,963.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,958,300.00	7,700,202.00
210203	ҮОМШӨ ний даатгал	6,366,700.00	6,160,242.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,591,600.00	1,539,960.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	15,916,600.00	15,400,403.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**33,662,400.00**	**27,242,551.47**
210301	Гэрэл цахилгаан	6,445,900.00	5,585,299.47
210302	Түлш, халаалт	16,718,000.00	12,802,592.00
210303	Цэвэр, бохир ус	10,498,500.00	8,854,660.00
2106	**Эд хогшил худалдан авах**	**1,194,600.00**	**1,194,600.00**
210604	Урсгал засвар	1,194,600.00	1,194,600.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр**	**9,456,000.00**	**8,885,200.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,081,200.00	2,081,200.00
210806	Мэдээллийн технологийн зардал	7,374,800.00	6,804,000.00
2201	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**75,202,200.00**	**72,526,980.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	64,140,000.00	61,465,060.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	11,062,200.00	11,061,920.00
	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	**73,162,200.00**	**68,804,949.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**73,162,200.00**	**68,804,949.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, дэмжлэг	58,781,300.00	54,424,050.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал	14,380,900.00	14,380,899.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	**1,063,986,900.00**	**1,055,699,485.47**
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**991,741,200.00**	**991,741,200.00**
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	991,741,200.00	991,741,200.00
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**61,880,100.00**	**55,459,885.47**
132001	Орон нутгийн төсвөөс	61,880,100.00	55,459,885.47
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	**10,365,600.00**	**8,498,400.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,081,200.00	2,081,200.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	8,284,400.00	6,417,200.00
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	10,769,087.20

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан **/төгрөгөөр/**

ДАНС	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ГҮЙЦЭТГЭЛ
2	**I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**5,104,302.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**5,104,302.00**
	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	**5,104,302.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**5,104,302.00**
213208	Хөдөө ОН-т тогтвор суурьшилтай ажилласны тэтгэмж	5,104,302.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	**5,104,302.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**5,104,302.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,104,302.00

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 2 зөрчил[1] илэрснээс,1 албан шаардлага хүргүүлж, 1 зөвлөмж өгсөн.

3.1 Албан шаардлага

1. Худалдан авалттай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахдаа төсөвт өртгийг үндэслэл болгохгүй шууд гэрээ байгуулсан байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2. “Энэ хуулийн 8.1.1-д заасан босго үнээс дээш төсөвт өртөгтэй бараа, ажил, үйлчилгээг худалдан авахад энэ хуульд өөрөөр заагаагүй бол нээлттэй тендер шалгаруулалтын журмыг хэрэглэнэ”, 17 дугаар зүйлийн 17.1. “Нээлттэй тендер шалгаруулалтын урилгыг энэ хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу зарлан мэдээлж, сонирхогч этгээдийг тендер шалгаруулалтад оролцох тэгш боломжоор хангана”, 30.4. “Бүх тендерээс татгалзсан тохиолдолд захиалагч дараах шийдвэрийн аль нэгийг гаргана”, 30.4.1 “тендер шалгаруулалт амжилтгүй болсон шалтгааныг судалж, тендерийн баримт бичгийн агуулгад шаардлагатай өөрчлөлт оруулж нээлттэй тендер шалгаруулалт явуулах”, 30.4.2 “энэ хуулийн 30.1.3, 30.1.4-т заасан нөхцөл үүссэн бөгөөд тендер шалгаруулалт амжилтгүй болсон шалтгаан нь зөвхөн худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээний тоо хэмжээ, цар хүрээтэй холбоотой бол тэдгээртэй холбогдолтой өөрчлөлтийг тендерийн баримт бичигт оруулж, хязгаарлагдмал тендер шалгаруулалт явуулах”, 30.4.3 “энэ хуулийн 30.4.1, 30.4.2-т заасны дагуу явуулсан тендер шалгаруулалтын үр дүнд 30.1-д заасан нөхцөл байдал дахин үүсвэл шууд гэрээ байгуулах”, 34 дүгээр зүйлийн 34.3 “Энэ хуулийн 34.1-д заасны дагуу гэрээ шууд байгуулсан тохиолдолд захиалагч гэрээний хувийг уг аргыг хэрэглэх болсон үндэслэлийн хамт төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ” гэж заасантай нийцэхгүй, санхүүгийн тайлагналын “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлэв.

3.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. **Орлогын бүртгэлтэй холбоотой асуудал**

Илрүүлэлт: Түрээсийн номноос орсон орлогыг аккурэл сууриар бүртгээгүйгээс орлогыг дутуу илэрхийлсэн байх, нотлох баримтгүй, тайлан тооцоо гаргаж ажиллаагүй зэрэг зөрчил гаргаж бүртгэлээр тавих хяналтыг сулруулсан байна. Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1. "Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", НББ-ийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно.", мөн хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.4-т "Хүчин төгөлдөр бус анхан шатны баримтаар, эсхүл анхан шатны баримтаар баталгаажаагүй ажил, гүйлгээг бүртгэхгүй байх" гэсэн заалттай нийцээгүй, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Түрээсийн номноос орсон орлогыг аккурэл сууриаар бүртгэн бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулах

[1] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн асуудлын нэгтгэл

	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Зөвлөмж		Албан шаардлага	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахдаа төсөвт өртгийг үндэслэл болгохгүй шууд гэрээ байгуулсан.	**1**	**-**					**1**	**-**
Түрээсийн номноос орсон орлогыг аккурэл сууриар бүртгээгүйгээс орлогыг дутуу илэрхийлсэн байх, нотлох баримтгүй, тайлан тооцоо гаргаж ажиллаагүй зэрэг зөрчил гаргаж бүртгэлээр тавих хяналтыг сулруулсан байна.	**1**	**-**			**1**	**-**		
Дүн	**2**	**-**	**-**	**-**	**1**	**-**	**1**	**-**

ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2023 оны 02 сарын 25 өдөр   Дугаар 97/01 ДОА-2023/118/НА-СТА-ТШ3   Чойбалсан хот

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Хэрлэн сумын 11 дүгээр сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахдаа төсөвт өртгийг үндэслэл болгохгүй шууд гэрээ байгуулсан байна.

Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2. "Энэ хуулийн 8.1.1-д заасан босго үнээс дээш төсөвт өртөгтэй бараа, ажил, үйлчилгээг худалдан авахад энэ хуульд өөрөөр заагаагүй бол нээлттэй тендер шалгаруулалтын журмыг хэрэглэнэ", 17 дугаар зүйлийн 17.1. "Нээлттэй тендер шалгаруулалтын урилгыг энэ хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу зарлан мэдээлж, сонирхогч этгээдийг тендер шалгаруулалтад оролцох тэгш боломжоор хангана", 30.4. "Бүх тендерээс татгалзсан тохиолдолд захиалагч дараах шийдвэрийн аль нэгийг гаргана", 30.4.1 "тендер шалгаруулалт амжилтгүй болсон шалтгааныг судалж, тендерийн баримт бичгийн агуулгад шаардлагатай өөрчлөлт оруулж нээлттэй тендер шалгаруулалт явуулах", 30.4.2 "энэ хуулийн 30.1.3, 30.1.4-т заасан нөхцөл үүссэн бөгөөд тендер шалгаруулалт амжилтгүй болсон шалтгаан нь зөвхөн худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээний тоо хэмжээ, цар хүрээтэй холбоотой бол тэдгээртэй холбогдолтой өөрчлөлтийг тендерийн баримт бичигт оруулж, хязгаарлагдмал тендер шалгаруулалт явуулах", 30.4.3 "энэ хуулийн 30.4.1, 30.4.2-т заасны дагуу явуулсан тендер шалгаруулалтын үр дүнд 30.1-д заасан нөхцөл байдал дахин үүсвэл шууд гэрээ байгуулах", 34 дүгээр зүйлийн 34.3 "Энэ хуулийн 34.1-д заасны дагуу гэрээ шууд байгуулсан тохиолдолд захиалагч гэрээний хувийг уг аргыг хэрэглэх болсон үндэслэлийн хамт төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ" гэж заасантай нийцэхгүй, санхүүгийн тайлагналын "иж бүрэн байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1. "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.1.9 "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль тогтоомж зөрчсөн нь энэ журмын 4.2.3-т заасан нөхцөл үүсээгүй бол" гэж заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

011040417

1. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулах, холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, алдаа зөрчлийг арилгаж, албан шаардлагын биелэлтийг 2023 оны 05 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор Дорнод аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх

2. Цаашид, алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Хэрлэн сумын 11 дүгээр сургуулийн захирал В.Алтансувд, нягтлан бодогч Б.Ариунтуяа нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН АУДИТЫН МЕНЕЖЕР И.СЭМЖИДМАА

АРИ ФАЙНЭНС АУДИТ ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ Д.АРИУНАА